

Føroyskir bilmekanikarar mugu læra at umvæla dekk

— henda greinin er tianverri ikki við í læruni av bilmekanikarum. Tí hava bilforarar í dag onga trygd fyri, at dekkini eru rætt umvæld, tá teir hava verið á verkstaði. Kundarnir eiga eisini at gera sær greitt, at bilmekanikarin krevur meiri tíð til hetta arbeiði, enn vanliga verður hildið. Hetta sigur Henning Petersen, sum arbeiðir á Teknologisk Institut i Danmark og sum nú er í Føroyum og heldur skeið fyri bilmekanikarar viðvíkjandi umvæling og montering av dekkum

I hesum døgum er Henning Petersen, konsulentur á Teknologisk Institut i Danmark, í Føroyum, har hann heldur skeið fyri bilmekanikarum í Havn.

Tað eru trý verkstøð, sum hava biðið hann koma henda vegin at undirvísa starvsfólkunum, sum arbeiða við dekkum. Tey trý verkstøðini eru Auto Service, Super Dekk Service og Bilsølan Norðena, ið øll trý rinda fyri konsolentastøðna.

Hetta er fjórðu ferð, at Henning Petersen er í Føroyum. Undanfarnu ferðirnar hesi seinastu trý árin hevur hann hildið skeið fyri bilmekanikarar.

Tíðindablaðið Sosialurin vitjaði á verkstaðnum hjá Auto Service, har vit fylgdu Henning Petersen og dekkmonnunum á verkstaðnum í arbeiðinum ein fyrrapart.

Henning er frýntligur at prátta við og dugir sera væl at greiða frá. Saman við fyra av bilmekanikarum hevur hann just verið í rúmligu kantinuni, har teir hava tosað og fingið nakað av teoretiskari vitan. Nú eru teir so farnir út á verkstaðið at royna teoriina í praksis.

Og meðan Henning letur bilmekanikarum ymsar uppgávur at loysa gevur hann sær eisini stundir til at tosa við okkum frá blaðnum.

Hann greiðir frá, at hesi skeiðini, hann nú hevur hildið nakrar ferðir í Føroyum, eru av stórum týdningi, tí teir felstu bilmekanikararnir

hava ikki nóg stóran kunneleika at arbeiða við dekkum. Hetta er ikki so logið heldur, sigur hann, tí í útbúgvingini av bilmekanikarum er litið og einki innan dekkarbeiði. Aðrastaðni — eitt nú í Týklandi — er umvælingararbeiði við dekkum ein lærugrein heilt fyri seg sjálva.

Henning, sum sjálvur er serfrøðingur á dekkokinum lærir bilmekanikararnar at umvæla dekk, at røkta tey rætt og at geva ta neyðugu dekkastøðna.

— Tit hava nógvar bilar í Føroyum. Veginir eru ikki altíð teir bestu, og tí farast dekkini oftast skjótari enn í t.d. Danmark. Nyggj dekk eru kostnaðarmikil, og tí haldi eg, at tað er av alstórum týdningi, at bilverkstøðini hava fólk, sum hava tann neyðuga kunneleikan til at umvæla gomul dekk.

— Hetta er tianverri ikki so í dag, sigur Henning Petersen og visir á, at í dag kunnu vit rokna við, at nógvar bilar í Føroyum, koyra við vanaligum dekkum og í nógvum færum ikki við nóg tryggum dekkum. Í versta fall kunnu henda vanlukkur orsaka av, at dekkini ikki eru umvæld rætt.

Tað er umvæla eitt dekk, sum er skraðnað ella eina slangu, sum er punkterað, kann fyri mongum tykjast lótararbeiði. Hetta er ikki so í veruleikanum. Tað er mangan ein heilur vitin-skapur at umvæla leitt dekk, sum er í ólagi.

Orð og myndir: Jan Müller

Henning greiðir frá, at bæði verkstøðini og kundarnir bera seg skeivt at í fleiri færum, tá talan er um at umvæla dekkini. Kundin vil hava bilin aftur beinanvegin, og biður verkstaðið fæa arbeiði frá hondini sum skjótast. Bilmekanikarin má tiskil umvæla dekkið í skundi, ella hann vrakar tað gamla dekkið og setur eitt nýtt á istaðin.

— Kundin eigur at vita, sigur Henning, at tað krevur tíð og eina goða handverkara-hond at umvæla eitt dekk. Og bilmekanikarin eigur somuleiðis at gera kundan varugan við hetta. Verður arbeiði gjørt í skundi tá er stórvandi fyri, at dekkið bert er halvgjort, og at tað eftir stuttari tíð ferst av nýggjum.

Henning visir m.a. á, at nógvar bilmekanikarar seta eina bót fyri holið á dekkinum. Bótin verður bert sett á innan, meðan einki verður gjørt við sjálvt holið. Tvs. at nú kann vatn renna inn í gjøgvum og kemur í samband við metaltræðarnar í dekkinum, sum síðani byrja at rusta. Hetta kann í versta fall gera, at dekkið brestir.

— Vit eiga at kanna eftir, hvat tað er fyri dekkmerki vit arbeiða við, og hvat tillar tað er gjørt av. Síðani eiga vit at fylla holið við nýggjum gummievi og tí sum hoyrir til og síðani seta bóta innantfyri, sigur Henning.

Hann visir á, at oftani verða gomul dekk, ið væl kunnu nýtast, verða tey umvæld rætt, burturkoyrd og eitt nýtt dekk sett á istaðin. Hetta kann gerast stor utreiðsla hjá eittnu teimum stóru lastvognunum ið kunnu hava stórt tal av dekkum. Hesi dekkini kosta upp til 4000 kr. stykki, og her kann tað veruliga lona seg at gera eina goða umvæling, heldur enn tveita dekkið burtur.

Monteringin av dekkunum hevur eisini alstóran týdning. Henning sigur í hesum sambandi, at vit mugu tryggja okkum, at stoytdoyvararnir eru í lagi. Av tí at tað eru rættiliga nógvar holir í vegunum í Føroyum farast stoytdoyvararnir skjótt, og ta kann vandi vera á ferð. — Eg havi varhugað av, at nógvar føroyskir bilar koyra við skræddum ella oyðilagdum stoytdoyvarum, og hetta ger so, at dekkini farast skjótari, og kann tað enda við eini vanlukku.

— Tað verður so oftani sagt, at bilforari misti tamarhaldið á bilinum, og tí hendi olukkan. Men vit vita ikki, hvi hann misti tamarhaldið. — Í ávisum færum kann ein ov vanaaligur stoytdoyvari ver aorsøkin til eitt slíkt óhapp, sigur Henning.

Hann heldur tí, at tað hevur stóran týdning, at verkstøðini eftirhyggja

I lagi. Eitt nýtt dekk

stoytdoyvarar, tá bilar eru á verkstað. Bilforarin kann eisini sjálvur gera hetta við at trýsta niður á forsker-

arnar. Eru stoytdoyvararnir í ólagi »hoppar« bilurin upp og niður fleiri ferðir.

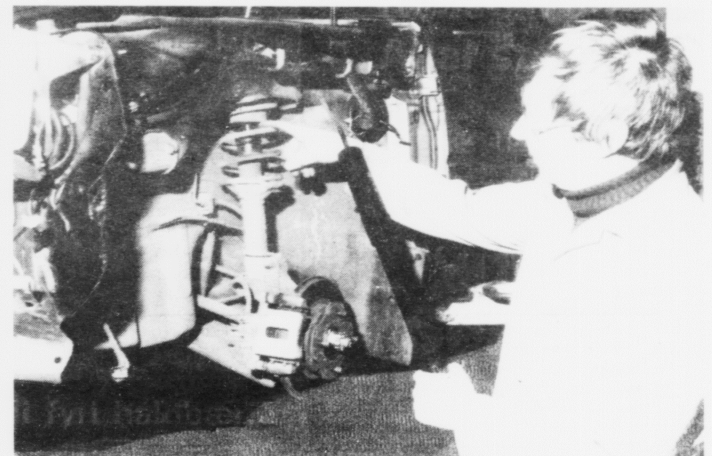
Framhald á síðu 19

Eitt brukt dekk. Ógvuliga vandamikið, tí eingin slitbani er eftir

Trýst á forskermin fyri at vita, um stoytdoyvararnir eru í lagi. »Hoppar« bilurin upp og niður fleiri ferðir, er stoytdoyvarin farin. Umvæl ella skift hann út beinanvegin

Her situr hann, stoytdoyvarin, sum kann vera orsøkin til eina vanlukku, er hann ikki í lagi. Henning visir okkum, hvat stoytdoyvarin er á bilinum, og so ein nýggjen í hondini